Ч. 122 (12.488). Львів, четвер 5. червня 1930. Оплата почтова уплачена готівкою (?) — заплачено рycзaлтoм. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Черговий монстрпроцес у Харкові.

Тим разом на лаві обвинувачених засідають члени „Всеукраїнського Товариства Агрономів" (ВТА).

Львів, 4. червня 1930.

Ще заки почався в Харкові відомий нині загально в цілому світі політичний монстрпроцес проти 45-ти національних українських діячів і вчених з акад. Єфремовим на чолі, підготовляли комуністичні диктатори на Україні вже тоді черговий, теж політичний, процес проти іншої катеґорії українських інтеліґентів, а саме: проти висококваліфікованих спеціялістів у ділянці сільського господарства.

Процес проти 45-ти національних діячів, речників українського національно-політичного й культурного незалежництва закінчився загально відомим присудом, що запав вечором у саму великодну суботу ц. р. Завданням процесу було „здискредитувати" всю українську національно думаючу інтеліґенцію в очах цілої т. зв. радянської громадськости та зробити її відповідальною за невдачі комуністів у всіх ділянках їхнього „соціялістичного будівництва". Обвинувачені, мовляв, саботували та зводили на бездоріжжа „пролетарську культурну творчість", заражували „контрреволюцією школу", віддалювали „від мас" навіть „українську мову", дбаючи про її чистоту замість „робити її інтернаціональною". Крім того були вони „на услугах петлюрівщини" і тим самим працювали „для інтервенції", тобто на користь чужих держав і т. д. і т. п. Що більше, обвинувачені думали навіть про внутрішню революцію, про повстання проти комдиктатури.

Накопичивши таку масу злочинів на обвинувачених, комуністи таким чином намагались при допомозі процесу відвертати увагу своєї „громадськости" від невідрадної буденної дійсности на Україні. Дивіться, мовляв, скільки праці й енергії мусів зужити більшовицький політичний та адміністративний апарат на те, щоби боротись з тією богатоголовою контрреволюційною гидрою, щоби зробити її нешкідливою для радянського будівництва, щоби забезпечити спокій країні і т. д. Тому не дивуйтесь — кликали комуністи — що тут і там помітні у житті недостачі, занедбання, то-що. Треба терпіти, треба вірити й надіятись на те, що прийде краще. Очевидно, що ніякий розважний, здорово думаючий громадянин не повірив і не міг повірити в такі комуністичні теревені на оправдання загальної нужди, що з року на рік чимраз більше розпаношується в країні червоної диктатури замісць з року на рік маліти. Могла в це повірити тільки безкритична, тупа, малокультурна й неграмотна, а при тім хоробливо сфанатизована товпа!

Але процес закінчився, ворога не стало, а життя, те буденне життя несло населенню все нові турботи, нові прикрощі, нові розчарування, звязані з самим найпримітивнішим підтримуванням екзистенції. На сам передновок незвичайно важкими стали передовсім харчові відносини. Але від чогож комуністичні актори? Вони такий стан заздалегідь передбачили і тому заздалегідь придумали нове видовище, новий засіб, при допомозі якого мож на відвернути увагу недоїдаючої вулиці від чисто жолудкових питань та спрямувати її на нових „виновників" такого невідрадного стану. Дивіться, мовляв, ось де ті вороги вашого добробуту, ось де спричинники вашого недоїдання, ваших недостач. Вони цілими літами сиділи в найвищих установах і саботували більшовицькі змагання у сільському господарстві, спричинюючи таким чином величанські втрати у хлібі, що їх найболючіше відчув міський робітник.

Все те, очевидно, виглядає на не одну комедію, але воно правдиве, бо комуністи майстри від того, щоби спекулювати передовсім людським горем.

Ось на такому то і не на іншому підкладі почався в Харкові дня 1. червня ц. р. процес проти „контрреволюції в сільському господарстві". На лаві обвинувачених засіли в цьому процесі найвидатніші фахівці, висококваліфіковані агрономи й інжинери, що були членами Всеукраїнського Т-ва Агрономів, а попри те працювали на найвідповідальніших становищах в органах Народнього Комісаріяту Земельних Справ у Харкові, Києві та в інших більших центрах України. Між ними бачимо: проф. **Маньківського** (члена президії та керманича сільськ.-господ. секції Наркомзему), **Резнікова** (члена колеґії Наркомзему), проф. **Кононенка** (члена правління Укрсельбанку), **Доленка** (завідуючого курсів Наркомзему), **Емалакі** (голову Т-ва „Пасічництво"), **Онуфріїва** (члена торговель. секції Держпляну), **Короткова** (консультанта Держпляну), **Абдул-Абдуловського** (завід. статист. відділу Укрсельбанку), **Дідусенка** (завід. фінансово-економ. бюром Укрсельбанку), **Вороніна** (інспектора аґровідділу Наркомзему), **Сябру** (інспект. Наркомзему), **Подольського** (завідуюч. відділом тваринництва Наркомзему), **Умена й Йофе** (спеціялістів по тваринництві), **Филиповського** (директора київської сіль.-госп. дослідчої стації), **Заславського** (помічника директора київськ. с.-г. дослідчої стації) і богато інших.

З переповідженого у харківському „Комуністі" (з дня 26. травня ц. р.) акту обвинувачення довідуємося, що обвинуваченим закидують свідоме саботування всіх радянських плянів у сільському господарстві і ломання всеї сіль.-госп. комуністичної політики. Акт обвинувачення побудований кібито на зізнаннях самих обвинувачених. Один з них, а саме Резніков, що в 1921 р. вступив навіть до комуністичної партії, щоби таким чином прикрити свою і своїх товаришів „контрреволюційну" роботу, мав зізнати: „Орґанізація, що не вірила в соціялістичну революцію, поставила собі за мету скерувати сільсько-господарську політику і практику радянської влади на шлях зміцнювання й розвитку індивідуального міцного селянського господарства, тобто на шлях розвитку капіталістичного, а не соціялістичного".

Інший обвинувачений проф. Кононенко мав представити завдання орґанізації так: „Єдина кляса, що її можна протиставити переможному пролетаріятові — це не окремі ґрупи пролетаріяту, що інакше думають, ні тим більше кляса нікчемної російської буржуазії — це дрібне індивідуальне господарство селян. Міцне, фармарське господарство, повинно було, на думку орґанізації, оформитися як кляса дрібних власників — буржуа, тобто створити свою політичну партію, отже й вимагати собі місця в політичному керівництві країни".

Доповненням до сформулованих завдань ВТА є ще випімок із зізнань, які мав зложити обв. Коротків, а з яких виходить, що т-во мало за завдання: „1) всебічне зміцнення позицій великого селянського й фармерського господарства; 2) обєднання для цієї мети агрономів та передових господарів селян; 3) впровадження системи дрібно-буржуазних взаємин у радянську систему й нарешті: 4) заміну радянської влади на дрібно-буржуазну демократичну систему".

Так виглядає в загальному „контрреволюційна" мета, яку мали здійснювати обвинувачені, що були членами Всеукраїнського Т-ва Агрономів. Якже виглядала їхня „контрреволюційна" діяльність у практиці?

Конкретно акт обвинувачення твердить, що: а) у пляновій роботі в ділянці сільського господарства підсудні, як фаховці, проводили свою програму, цілком суперечну до комуністичної. І напр. у 1924 р., при складанні семирічного пляну для сільськ. господарства на Україні, вони повели справу так, що звернули всю вагу на виробничо-технічні моменти, а за те цілком „замазали соціяльну суть справи". Найцікавіше у цілій справі те, що ніхто з комуністів чомусь тоді цього не спостеріг. І „куркульська ідеольоґія в пляні — мав сказати Резніков — так цинічно пройшла всі інстанції"; б) в галузі сільсько-господарського кредиту обвинувачені мали робити страшну роботу, бо, маючи в руках Укрсельбанк, всі майже кредити давали „куркулям", а відмовляли їх біднякам і колективам, при чому в статистиці все, з року на рік, подавали зріст кредиту для цих останніх; в) при землепорядкуванні працювали на шкоду колективів і форсували хуторські господарства, очевидно індивідуальні, те саме робили при переселюванні; г) у ділянці тваринництва (годівлі худоби) вели руйнуючу політику, вводячи саботаж у різні, беконні фабрики і т. п. Вони змарнували нібито сотні тисяч штук худоби; д) у сільсько-господарському шкільництві робили все, щоб підготовити контрреволюційні кадри серед „низових агропрацівників"; ж) у сільсько-господарську літературу вводили теж свою контрреволюційну ідеольоґію, яка наробила богато шкоди комуністам.

Ось і всі конкретні заміти проти обвинувачених. Яка буде їх доля — не знати. Чи й їх дорогою всяких обіцянок і переговорів за ціну збереження їхнього життя заставлять на процесі прилюдно каятись та признавати свою „злочинну" роботу — побачимо. Але це все одно комуністам нічого не поможе. Їх положення від того не поправиться, а число мучеників і героїв за справу визволення від страшної комуністичної диктатури значно побільшиться і найде в будуччині тим більше наслідників і не лише наслідників, але й месників.

Гроші самі за вас працюють,
коли їх вложите на вкладкову книжку в
Кооперативному Банку „ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Дві статті.

Атака „Ґазети Польской" на марш. сойму. — Мужня відповідь Дашинського.

У варшавській полковницькій „Ґазеті Польскій" з 1. ц. м. поміщена велика стаття п. з. „Гнат Дашинський і його тінь", в якій закидається марш. Дашинському, що він у березні 1928 р. дався вибрати маршалом сойму проти волі марш. Пілсудського. Це, мовляв, довело старого Дашинського до того, що він примушений боронити прав сойму разом з Тромпчинським і Ліберманом та йти у їх хвості.

У статті говориться широко про те, що старий парляментарист Дашинський не швидко побачив, що він став тільки знаряддям тих соймових партій, над якими він гадав панувати. Тимчасом неприборкані елементи повели його туди, куди він іти ніколи не думав: на явну боротьбу з Пілсудським. Таким чином старий трибун соціялізму впав жертвою жахливої іронії долі саме тому, що приняв вибір на маршала сойму з рук противників Пілсудського.

А дальше оповідається в тій статті, як-то Дашинський застукав раз до дверей Бельведеру з розпукою в серці, в тайні перед злобними соймовими карлами, щоб не як маршал сойму і вожд опозиції, а як давній приятель і товариш визнати Пілсудському свою неміч, пожалуватися на жебрацьку долю соломяного достойника. Але тут, мовляв, Дашинський переконався, як наївно програв він решту свого життя, давши себе вжити за „аса" у грі проти Польщі Пілсудського. „Поворот Дашинського з Бельведеру — кажеться там — був найтяжчим днем його життя".

В дальшому подається характеристика народової демократії по словам самого Дашинського („громада в розпуці, що мріє про насильство й диктатуру, як одиноке спасення в безнадійно забагнених собою відносинах") і вітосівців („уряд Вітоса — то уряд нагального зубожіння краю, уряд провокування людей чесних і явного тріюмфу прилюдної неправности"). Про ППС, якій патронує Дашинський, сказано в тій-же статті, що вона є вже тільки „рентієркою будучности, якій зухвало перечить теперішність".

При кінці говориться не без іронії про те, що люта доля засудила „громовладного" пар-

Позір! Купці, Промисловці і Ремісники!

На днях появиться перше число місячника „ДОБРОБУТ". Цей місячник присвячений справам торговлі, промислу і ремесла. Просимо негайно листівкою подати свою адресу, а вишлемо оказове число. Поодиноке число 50 сот. Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок 10/II.

ламентарного трибуна на те, що він в ролі маршала сойму мусить тепер проводити тим, об голови яких розтріскувалися колись найсильніші і найзнаменитіші громи його посольського гніву. І нині, рахуючи своїх партнерів, пізнає, мовляв, Дашинський у їх лицях усе те, проти чого гремів у найкращих днях своєї епопеї. А в рядах тих партнерів іде і той, хто ціле своє життя був невідступною тінню Дашинського: Герман Ліберман, який тепер, на старости літ Дашинського, „розрісся, скріпився і вибуяв понад голову свого давнішого пана", став, наче в казці Андерсена, „більше дійсним від дійсної постаті".

На статтю „Газети Польскої" дав маршал Дашинський з місця відповідь у статті „Слово до валету", пояснюючи цей заголовок французьким висловом „valetaille", кажучи, що француз називає так „розлінюхованих галапасів у передкімнаті".

У своїй статті маршал Дашинський заявляє, що перед зібранням нового сойму в 1928 р. Славек через одного з послів відраджував йому кандидувати на маршала сойму, бо, мовляв, марш. Пілсудський буде зле ставитися до кожного контркандидата д-ра Бартля. А тимчасом д-р Бартель після вибору Дашинського маршалом прийшов до нього вже на третій день, гратулював йому і говорив, що він вибавив його з тяжкого положення, пропонував кредити на управлення меблів у мешканні сойм. маршала і намовляв, аби Дашинський їхав на свята до Кракова „сальонкою", а не в звичайному переділі, „для необнижування поваги уряду". А треба знати — каже Даш., — що д-р Бартель був тоді віцепремієром, правою рукою марш. Пілсудського.

Потім Дашинський говорить, якто уряд марш. Пілсудського заповів у відручнім письмі президента держави, що його бажанням є гармонійна співпраця властей держави, але чи це була правдива програма уряду, Дашинський не знає. Він знає тільки, що його програмою була і є до нині гармонійна співпраця уряду і сойму. „Поки в Польщі — каже Даш. — не переможе фашизм чи комунізм, чи взагалі диктатура, поти демократія матиме впливи в Польщі, поти ця програма буде розумна і конечна".

З черги марш. Дашинський оповідає, чому дрижав уряд маршала сойму, а дальше вказує на ті важкі й ненормальні умовини, в яких соймові й сенатові приходилося працювати.

Про свою розмову в Бельведері з марш. Пілсудським каже, що вона відбулася на прохання марш. сенату Шиманського. Марш. Дашинський звернув увагу Пілсудському на початки крізи і на конечність створити більшість у соймі, аби сойм разом з урядом міг перетревати крізу без катастрофи. І тоді в Бельведері впали слова, від яких Дашинському зробилося недобре: „Я не давав працювати всім трьом соймам".

А дальше Дашинський спиняється коротко на статтях і висловах Пілсудського і на своїй відповіди останньому і двом „свідкам", яку він дав після того, як Пілсудський по памятній розмові з ним у соймовій палаті в дні 31. жовтня м. р. (в часі облоги сойму сотною офіцерів) кинув на його адресу слово: дурень. „Моеї відповіди — каже Даш. — вони своїм дітям хіба не перекажуть".

Дальші місця статті Дашинського присвячені народовій демократії, якої „ніхто не зробив такою сціпленою і сильною, як саме потравнева система". І ця народова демократія ввійшла не тільки до потравневих рядів, створивши справжню „четверту бриґаду", але й опанувала майже всю молодь середніх і вищих шкіл, а при найближчих виборах здобуде правдоподібно більше мандатів, як їх має тепер.

Окремо спиняється Дашинський на особі посла Лібермана, у якого підносить не тільки його польський патріотизм (служба в леґіонах), але й його цивільну відвагу та знання „юріспруденції" міністра справедливости в Польщі, яке то знання є „вартістю для чесних громадян часами просто неоціненою".

При кінці заявляє Дашинський, що поки буде жити, буде сікти з рамени (як каже Жеромський) ощустів і виборчих насильників, каріеристів, валетів і галапасів, що добралися до державних грошей, до влади, до впливів у службі одної людини, хочби зі шкодою, зі зубожінням і з розпукою величезної більшости населення держави.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Громадське й особисте.

Ще з приводу відносин в кооп. „Українське Народне Мистецтво".

Одно зі злободенних питань нашого громадського життя під теперішню хвилину — це питання політичности чи аполітичности наших культурних і господарських орґанізацій. Як дуже ця справа в нас тепер актуальна, як дуже во... стала пекучою, про це свідчать не лиш події, які відбуваються внутрі деяких наших установ та яких тереном є звичайно загальні збори, але й низка статтей, що останніми часами появилися в нашій пресі про те, в яких межах має бути збережена аполітичність національної установи (наприклад стаття М. Галущинського п. з. „Політика в освіті, чи освіта в політиці" „Діло" ч. 87 з 20. квітня ц. р. та статті В. Павликовського п. з. „Salus nationis — suprema lex", „Діло" ч. 105 і 106. з 15. і 16. травня ц. р.). Цій самій справі, а саме питанню, **які прояви псевдополітичности треба поборювати, як протинаціональні,** присвячена була по суті й моя стаття п. з. „Що є і що не є політикою", поміщена на сторінках „Діла" з 29. і 30. квітня ц. р. Писала я її з приводу деяких нездорових явищ в нашому жіночому світі, писала її на тему ідеольоґічних течій і настроїв серед деяких кругів нашого жіноцтва, зокрема на тему політичного обличя журналу „Нова Хата".

І ось у відповідь на цю мою статтю появилося „спростування" Управи кооперативи „Українське Народне Мистецтво" і редакційної колеґії „Нової Хати" („Діло з 20. травня ц. р.). Авторки „спростування" послуговуються дуже своєрідними методами полеміки, котрих льоґічну й етичну вартість оставляю осудові безсторонніх читачів. На мою статтю, утриману в ідеольоґічній площині та побудовану на фактах (а саме на цитатах з „Нової Хати" та на деяких моментах з дискусії на Загальних Зборах кооперативи „У. Н. М."), яких ніяке спростування опрокинути не може, відповіли між іншим і нападами на мою особу.

Управа кооперативи „У. Н. М." і редакція „Нової Хати", щоби відвернути увагу від своїх яскравих помилок, стараються звести дискусію на чисто особистий шлях і викликати у посторонніх людей ілюзоричне враження, немов то я веду якусь „кампанію" проти тих установ. Коли тимчасом моя стаття була подиктована найкращими інтенціями і почуттям громадянської відповідальности за долю жіночих національних установ (бо за такі установи я вважала і вважаю кооперативу „У. Н. М." та її журнал), при чім звертала увагу на деякі аномалії, що на мою думку, не погоджуються в принципі з характером і призначенням національної інституції.

Повторяю ще раз: не йде тут про особисту справу і не мала я наміру „нищити" кооперативу „У. Н. М." та виданий нею журнал. **І не з кооперативою „У. Н. М.", а з інтернаціональними впливами в ній я боролася і буду боротись. Чи**

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Правопис і літературна мова.

II. Причина цих заміток.

Хоч того самого, але в другу миску.

Намірені замітки з нагоди нового правопису будуть міркуваннями дилетанта, осміленого лектурою офіціяльних „правописних правил". Коли ці „правила" є твором фахівців, то таку фаховість можна придбати за місяць-два, після прочитання кількох фільольоґічних книжок. Існує мінімум фільольоґічної грамотности, хоча би вона була лише механічно засвоєна, коли їй протиставити патентовану вченість фільольоґів, що мають усе, крім почуття літературної мови.

Таке мінімум приневолений здобувати неодин із нас у своєрідних галицьких обставинах, де нема не то установи, а навіть людини, до якої можна би звернутись за радою у справах мови. Поодинокі члени фільольоґічної секції „Наук. Т-ва ім. Шевченка", коли питати їх про деякі сумніви — відпекуються, що вони — не граматики. Два наші справжні граматики — в Празі; Київ і Харків далеко. Ось головне виправдання цих безпретенсійних рефлексій.

Вони не мають наміру бути чимсь більше, як відповідю на буденні сумніви; у своїй основі вони повторять принципи, зясовані краще та простіше у великих граматиках д-ра В. Сімовича і д-ра Ст. Смаль-Стоцького. Якби фахові розвідки д-ра Ст. Смаль-Стоцького*) були відомі ширшому загалові, то може й зайве було би присвячувати новому правописові окремі фейлетони. Та ширший загал не потребує завсіди ширшого викладу; тому й без балакучости тут не обійдеться.

Незалежно від факту, чи хто з нас є професійним граматиком чи ні, попадає у таку трясовину, що відчуває потребу здати собі справу з вигляду деяких рідних слів, яких мусить уживати щодня на папері. І наша преса потребує відповіди на всілякі здогади ріжних читачів: чому вона досі не прийняла нового правопису.

Новий правопис виходить надто часто поза рямці нормування писаних знаків і входить у царину живої мови. Справа правопису чи мови? Неодин робітник пера мав протягом останніх літ неодну гірку хвилину, коли ставив собі питання, зупинившись при писанні. Одних дратувало те, що наша літературна мова йде вперед із швидкістю революційних реформ, других те, що її зверхній одяг нагадує своєю сорокатістю що-раз більше вид партизанської революційної армії, де однострої витерлись і світять дірами та латками, а серед них що-раз більше „цивільних", убрань усякого коліру й якости.

Зверхній одяг мови — правопис перший звернув загальну увагу на факт, що вона переходить внутрішні зміни і що старий офіціяльний однострій стає за тісний і тріщить.

Дарма, що між нами й Радянською Україною станув китайський мур, вищий і сильніший, ніж між якиминебудь іншими двома ворожими державами в Европі, єдність літературної мови й культурної традиції вистачала. Галичани, розуміючи вагу Великої України для розвитку мови й літератури, стежили за стихійною силою наддніпрянських братів, що робили подиву гідні зусилля, щоби протиставитись могутнім впливам російської мови і щоби дігнати її в прогаянім розвитку.

Сила й краса нашої літературної мови зродилась не на галицькій землі. Коли ми в перших місяцях великої революції були горді, що можемо своїм наддніпрянським братам післати ваґони шкільних підручників і фахових книжок, то ця гордість була швидко проминаючим почуванням. Галичани, що почали вживатись у духа рідної мови на українських степах, хутко доглянули, що вони не мають у себе нікого, кого могли би поставити поруч таких знавців народньої мови як Шевченко, М. Вовчок, П. Куліш, О. Стороженко, П. Мирний, Грінченко, Нечуй-Левицький чи М. Коцюбинський.

Факт, що в Галичині ми розмовляли, вчили і писали урядові папери рідною мовою, не казав ще нічого про її якість. У цій мові, як небавком виявилось, було безліч чисто-московських слів, які роками видавались нам чисто українськими, було безліч живцем перекладених із польського, які можна було заступити іншими рідними, нам невідомими, словами, — а дух нашої мови, якою ми володіли плавно, терпів невпинно від готових пут польської бюрократичної термінольоґії, складні і стилістики.

З менту, коли на Великій Україні появились тамошні ориґінальні підручники і пішла інтенсивна праця у всіх ділянках знання, ми почали що-раз живіше очищувати свої москалізми, польонізми, провінціялізми й льокалізми. Неодин термін і зворот, уживаний у Галичині, ввійшов у літературну мову Великої України і щойно тоді став загально національним. Неодин новий попадає нині вряди-годи на сторінки радянської преси і в літературні твори на превелике наше здивування, коли він такий чистий польонізм, як „блюзнірство", „допіру", „скуток".

Независимо від якихнебудь політичних пересвідчень, орієнтацій чи демагоґічного взаємного насвітлювання поглядів (такого модного в теперішній добі!) — ніхто, хто орієнтується

*) Головно маю на увазі: рецензію на „Нариси з історії української мови" Огієнка, „Українська літературна мова", „Найближчі завдання славістики і украінистики", „Мягкі і тверді голосівки", „Звідомлення акад. Кримського про правописну конференцію", „Граматика в школі",

З життя української еміграції в ЧСР.

Концерт української реформ. реальної гімназії в м. Ржевницях біля Праги.

В суботу 10. травня ц. р. в місті Ржевницях у театральній салі „Гранд Готелю" відбувся концерт української гімназії на користь учнів гімназії, що утримуються коштом Допомогового Комітету при цій гімназії. З двох частин програми перша була виконана виключно силами гімназійного хору. В другій-же поруч хору виступили запрошені з Праги студенти музичного відділу Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова. Між ними були: відома співачка п-ні С. Нагірна, В. Балтарович (тенор), Р. Сімович (форт.) і Р. Мирович (скрипка). Концерт пройшов дуже гарно, при повному задоволенні публики і, судячи по переповненій концертовій салі, організаторам його дав добрі результати. Ми не маємо завданням говорити тут про надзвичайний успіх, що його мали запрошені професіонали. Особливо не випадає говорити про С. Нагірну з приводу її виступу на гімназійному концерті. В кращі часи, за кращих відносин, про спів цієї артистки з повним признанням писалиб фахові музикальні критики. На жаль, ми на еміграції і п. Нагірну доводиться чути лише на дуже скромних тут емігрантських вечірках. Нам хочеться головним чином сказати пару слів про ржевницький гімназійний хор. За останні два роки кілька разів доводилось бачити виступи цього хору та спостерігати його розвиток. Зпочатку під керуванням гімн. проф. І. Паливоди, потім Т. Пасічника, а тепер під орудою молодого абсольвента того-ж Педагогічного Інституту А. Яковенка. Треба сконстатувати, що за короткий час дирігентам хору вдалося зробити максімум в умовинах можливого. Тепер хор вже цілком добре зіспівався і в руках молодого дирігента п. Яковенка прекрасно репрезентується. Проспівані хором пісні викликали у слухачів дуже миле враження. В нагороду хор діставав після кожної пісні щирі оплески.

Можемо лише побажати хорові і його дирігентові дальших успіхів та частіших виступів. **Присутній.**

На організаційному фронті.

БЕЛЗ.

Дня 15. квітня ц. р. відбулася в Белзі довірочна нарада повітової організації Українського Нац.-Дем. Обєднання. Проводив нарадами п. Григорій Нагірний з Перемислова. Присутніх було 60 представників з 28 громад. Ціла нарада була присвячена виключно організаційним справам. На особливу увагу заслугує виступ п. Мороза з Махнівка, з яким погодилися всі зібрані на нараді. П. Мороз підніс, що українська національна преса за мало звертає уваги на масово насилані на села такі часописи як „Сила", „Сельроб" і інші. Він поставив домагання, щоби партійний орган „Свобода" вміщував більше звідомлень з посольських віч та матеріяли, які унаглядиювалиб руїнницьку роботу окремих людців і ворожих партій у ріжних місцевостях краю. Коли промовчується ворожі виступи проти Україн. Нац.-Дем. Обєднання, то це по-неволі причиняється до поширення акції ворожих партій серед мало освіченого середовища. На ріжні наклепи ворожих часописів наша національна преса мусить давати відповідний відпір. Під кінець наради вибрано Повітовий Народ. Комітет на чолі з п. Костем Магалем. Зараз після наради відбулося установче засідання Повітового Народного Комітету.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Дня 30. IV. ц. р. скликав у **Саранчуках,** пов. Бережани, о. Омелян Кордуба віче УНДО. Реферував п. Гринько Скасків з Божикова. Промова тревала понад 2 години. Промовою своєю заінтересував п. Скасків усіх присутніх так, що вони заявили, що зривають з „Партією Праці" та підтримуватимуть тільки УНДО. Віче ухвалило резолюції: 1) Протестуємо проти видачі українських послів судові. 2) Протестуємо проти червоного терору на Вел. Україні, висказуємо співчуття засудженим у Харкові й апелюємо до культурного світа, щоби поклав кінець більшовицьким насильствам.

Маруся і Франя

та всі дбайливі ґаздині є тепер одної думки, — що до прання білля треба вживати лише найліпшого мила.

ОДИНОКОГО

МИЛА ОЛЕНЬ SCHICHT

така боротьба йде на користь кооперативи „У. Н. М.", чи на її шкоду та чи авторки спростування мають моральне право закидати мені, що я вказуючи в пресі на нездорові відносини в коoп. „У. Н. М." „свідомо ділаю на її некорисить" — нехай розсудить Громадянство.

•

Одинокий сяк-так річевий аргумент, яким „спростування" старається ослабити силу поданих мною доказів радянофільської тенденції „Нової Хати", полягає на тому, що „Нова Хата", як журнал фаховий, присвячений справам домашньої культури, не має буцім-то **ніякої** політичної закраски, що в ньому не місце на політику і т. ін. (уступи 4, 6, 7 спростування). З такою „обороною" вяжеться закид проти мене: що я намагаюся ввести політику до аполітичної по своїй суті установи, що стараюся перемінити „Нову Хату" на політичний журнал (уст. 9. спростування).

Перш за все, щоби з місця розправитись з закидом вводження політики там, де на неї не місце, нехай мені буде вільно відповісти паням з „Українського Народнього Мистецтва" цитатом зі згаданої вище статті п. інж. Ю. Павликовського („Діло" з 15. травня ц. р. стор. 2): „Сміливий виступ проти накидування інтернаціональної марки праці національній по своому походженні та призначенні установі викликує, при нашім політичнім невиробленні, негайне обвинувачення тих, що протиставляться такому нездоровому в національних організаціях явищу. Обвинувачення це коротке: „Вводите політику до аполітичних по своїй суті організацій!"

До речі, це обвинувачення „вводження політики" кидають одиниці „антинаціональної закраски" або „роздвоєнці" також тоді, коли провідники національних установ придержуються непохитно суто національних напрямних в діяльности своїх організацій. Між іншим, на „Союз Українок" і на мою особу йде від довгих місяців неперебірчива в засобах нагінка зі сторони т. зв. „лівого" табору саме за мниме „вводження політики" до жіночих організацій. Не подаючи ніяких конкретних фактів надужиття мною „Союзу Українок", якого маю честь бути головою, до вузькопартійних цілей, атакується мене за те, що буцім-то „роблю з Союзу Українок УНДО" і навпаки: партію, до якої маю честь належати, атакується спробами здискредитування моєї особи. До чого доходить зла воля, або політичне невироблення „роздвоєнців", нехай свідчить їх абсурдна теза, що посолка УНДО не повинна стояти на чолі „Союзу Українок", бо це буцім-то порушує аполітичність національної установи! Одначе „строга безпартійність", яка не може стерпіти, що на чолі національної установи стоїть людина звязана тісно з партією УНДО, не перешкаджає тим-же одиницям пропонувати і вибірати до проводу інших відповідальних національних установ людей з яскраво інтернаціональним світоглядом.

•

Але повернім до твердження Управи кооп „У. Н. М." і редакції „Н. Х.", буцім-то їх журнал не має ніякої політичної закраски, доказом чого має бути, що крім мод, домашнього господарства та народнього мистецтва не порушується буцім-то в „Новій Хаті" інших тем. Як погодити з тим твердженням офіційний звіт з діяльности кооперативи за 1929 р., поміщений в останньому числі „Нової Хати" (ч. 5. за травень 1930 р., стр. 5.), де пишеться, що „Нова Хата" крім статтей з области народнього мистецтва містила статті **„на ріжні теми"**, м. ін. „статті та новинки про працю жінок у всіх ділянках культурного й **громадського життя"**. Хібаж статті на такі теми можуть обійтись без всякої політичної ідеольогії? Невжеж можна писати на теми громадського життя без всякого суспільного світогляду, без всякого обличча? А колиб навіть це було можливе, то чи таке становище не булоб доказом повної безідейности та безхарактерности?

Ось у тому й лежить суть нашого питання. Твердажу рішучо, що дотеперішне обличча „Нової Хати" ішло в розріз з вимогами національної ідеольогії та що редакція „Нової Хати" **під маскою аполітичности переводила, що правда утаєну, але послідовну, радянофільську лінію.**

На доказ цього твердження крім прикладів наведених мною в попередній статті можу по-

---

в літературі, не заперечить, що коли маємо нині якінебудь нові, свіжі, оригінальні таланти, то вони виросли на Радянській Україні. Поети добули там із нашої мови тони й нюанси, що кажуть нам забувати про її покривджене становище супроти російської; повістярі й новелісти зважуються на сюжети, які потрібують багатого словника сучасної інтелігентної людини; навіть критики, одержимі єдинодоцільною чи поневолені єдинодозволеною марксівською теорією, знімаються у дискусії про літературу на рівень, на якому не вистачає орудувати прикладами з історії рідної літератури, а аргументами з газетної полеміки.

Тому, коли ми мали якінебудь клопоти з рідною мовою, дотеперішній її розвиток не давав нам приводу до побоювань за її майбутність. Процес бурхливого змагання паралельних форм, боротьби пережитків і новотворів, процес переходу від мови простолюдля до мови інтелігентів, дійшов би поволі, але певно до кристалізації, завдяки письменським талантам і творчим фільольогам.

Але практичні життєві потреби — як це геніяльно змалював Бергсон, — що йдуть більше за зовнішніми схемами, як за суттю явищ, казали нам найбільше уваги звертати на шкаралущу мови: на правопис. Ріжниці між галицьким і наддніпрянським правописом стали щораз менші. Робітників пера, чутливих на взаємну виміну впливів двох частин нашого народу, більше журили розбіжности у фразеольогії та складні, ріжниці в уживанні тих самих слів у ріжних значіннях, ніж ріжниці в графічних знаках. Тому устійнення правопису ми полишали спокійно до вирішення єдино компетентному зборові — Всеукраїнській Академії Наук, уважаючи правопис другорядною, зовсім формальною справою.

Торжественне посвячення

домівки „Рідної Школи“ у Дрогобичі відбудеться дня 9. червня у приявї Їх Преосвященства Епископа Йосафата Коциловського.

ПРОГРАМА:

1. 9·30 — 12 Архієрейська Сл. Божа в Церкві св. Трійці.
2. 12·30 — 2 формування походу і похід на площу біля будинку „Рідної Школи“ при вул. Сліжній.
3. В год. 2-ій посвячення і вписи до Золотої книги.

До ласкавих жертв й участи у святі запрошуємо всіх 2901 прихильників „Рідної Школи“. 2—3

дати ще десятки інших фактів, якщо редакція „Н. Х.“ (навіть у статтях з ділянки літературної критики) стояла на антинаціональному становищі. І хоч я не сумнівалася і ніколи не сумніваюся в чистоту національного світогляду і почувань більшости членів кооп. „У. Н. М.“ та більшости її „Надзірної Ради“, хоч вважала би нісенітницею підозрівати такі одиниці, як напр. п. дир. І. Макух-Павликовську, що вони хотять в найменшій мірі відхиляти „Нову Хату“ від націон. платформи, так з другого боку твердю рішучо, що і в кермуючих органах кооп. „У. Н. М.“ і в редакційній колегії „Н. Х.“ є одиниці „з роздвоєною душею“, а навіть такі, що належать до інтернаціонального табору.

На ті нездорові відносини в кооп. „У. Н. М.“ звернули увагу не лиш жінки, але й ширше громадянство і з приводу них мені, як голові „Союзу Українок“, доводилося нераз в останньому році чути докори з боку громадських діячів, приналежних до ріжних політичних угрупувань.

*

Не хочу надуживати терпеливости шан. читачів подрібним опрокидуванням всіх неправдивих тверджень „спростування“ та виказуванням всіх суперечностей, що в ньому містяться. Так само не бажаю сходити до рівня, який авторки спростування надають полеміці і тому не буду на особисті напади відповідати закидами особистого характеру. Але нехай мені буде вільно очиститись перед громадянством від закиду, що я будім-то тому не хотіла співробітничати в „Новій Хаті“, бо „польський конкуренційний журнал „Свят Кобєци“ платив мені в двоє більший гонорар і що я в тому польському журналі свої статті містила“ (уст. 12. спростування).

Не знаю, про які мої статті в журналі „Свят Кобєци“ говорять авторки спростування. Мені відомо, що ще тому пять літ, коли я, як учителька, не займала експонованого громадянського становища, поміщено в названому журналі дві статті з цикаю моїх викладів з ділянки психольогії дітей в дошкільному віці, які я читала на державних учительських курсах і то без мого підпису. Ось і ціле моє мниме співробітництво в журналі „Свят Кобєци“ полягало на цьому, що я не противилася надрукувати ці мої лекції.

В „Новій Хаті“ я не співпрацювала, бо вважала для себе неможливим бути співробітницею журналу, якого редакція переводила політику скрайно противну до моїх поглядів і навіть намагалася переводити в статтях корректуру політичного характеру. Коли я в 1928 р. дала до „Нової Хати“ статтю про мою поїздку на закордонні конгреси, редакторка „Нової Хати“ п. д-р Фуртак-Деркач хотіла счеркнути з неї слідуюче речення: „Як українська націоналістка я бачила з найбільшою радістю, що значіння української справи росте з дня на день“. Головно про початок речення: „як українська націоналістка“ вона довго зі мною спорила. На тім і покінчилась моя співпраця в „Новій Хаті“.

*

Під кінець зазначую, що тема, порушена в цій статті, виходить далеко поза межі особистої полеміки. Вона торкається таких засадничих питань, як справа партійної приналежности одиниці та її громадська праця, як співпраця одиниць з ясно скристалізованим політичним світоглядом з т. зв. „безхребетниками“ та взагалі течій в українському громадянстві під теперішню хвилю. Вважаю, що зводження дискусії на особистий шлях забирає хіба зайве місце в газеті тому, що не може вияснити тих незвичайно важливих питань. Найболючіше в цій справі є те, що до такого викривлювання питання прикладають руку й одиниці, які належать безумовно до національного світу, а які видно в наслідок якогось трагічного непорозуміння, замість уздоровлення згаданих установ, причиняються до скріплення там позицій анаціональних елементів.

Це чергова аномалія нашого теперішнього громадського життя.

Мілена Рудницька.

ОПЕРАТОР 1831 16-14

Д-р Д. Сассовер

ЛЬВІВ, вул. Коллонтая ч. 7. Тел. 38—51

Хірургічні недуги. ЛІЧЕННЯ ЖИЛЯКІВ.

ЧИ ВИ **вислали вже 5 зол. на передплату „Діла“ за місяць червень ц. р.? — Дня 15. червня ц. р. в 6-ій год. вечором замикаємо листу учасників льосування нагород. — Пізніші вплати не будуть узгляднені.**

В безконечній черзі...

СПРАВА БОМБОВОГО ЗАМАХУ НА „СХІДНІ ТОРГИ“ ПЕРЕД СУДОМ.

Семого дня розправи переслухано як свідків функціонарів „Східних Торгів“.

Зізнання Марії Штрайтівної.

Як першу переслухано Марію Штрайтівну, 21 літню польку, родом із Миколаєва, замешкалу у Львові. Вона зізнає: Як урядничка в бюрі запрошень „Східних Торгів“ критичного дня працювала як звичайно в своїй канцелярії, нагло почула страшний гук, щось наче вдарило її по голові і вона втратила притомність. Коли отямилась, побачила, що вона поранена на цілім тілі, її відвезено до лічниці, де пролежала 3 місяці. На чолі в неї досі видно шрам від поранення, твердить також, що від часу випадку з бомбою, вона глуха на праве вухо і лікарі ствердили ушкодження барабанчика.

Злобні особи зпоміж публики, які особисто знають Штрайтівну, перешіптуються, що вона була глуха на праве вухо і перед вибухом бомби.

Предсідник трибуналу конфронтує Штрайтівну з усіми обвинуваченими по черзі, щоби вона пізнала того молодого чоловіка, який перед вибухом бомби був у її бюрі, телефонував і випитував про безплатні білети. Свідок оглядає всіх обвинувачених, але не пізнає нікого.

Прокуратор Ліпш випитує Штрайтівну про теперішний стан її здоровля. Предсідник трибуналу твердить, що Штрайтівна „ціла покерашована“, що серце в неї ослаблене, нирки хорі від поранення, лікарі ствердили попарення третього ступня їй грозила смерть, лікарі урятували її майже чудом.

Оборонець д-р Футима заявляє, що лікування його клієнтки коштувало 500 золотих, окрім цього вона через це поранення втратила заробіток до 150 зол. місячно. Оборонець домагається відшкодування для Штрайтівної.

Свід. Софія Ротівна.

Далі зізнає Ротівна, панна в дуже поважнім віці, касієрка „Східних Торгів“. Вона пригадує собі, що до її бюра прийшов якийсь молодий пан, представився чемно імям Реттера і просив переховати в бюрі його валізку, яку мав вечором відобрати.

Ротівна вийшла до бюра книговодства і залишила біля свого столика Штрайтівну. Про валізку, залишену якимсь паном, вона забула. Нагло почула страшну детонацію, побачила, що з вікон вилетіли шиби.

Предсідник трибуналу конфронтує свідка з обвинуваченим Бідою, питаючи, чи це він приніс валізу. Ротівна не пізнає Біди і зізнає далі: Від вибуху бомби виважились двері, частина стелі упала, дошки з підлоги були ушкоджені. Заалярмовано пожежну сторожу, покликано ратункове поготівля.

Предсідник трибуналу: Пане Біда, при конфронтації на поліції ви признались, що дали валізу Ротівній і що пізнаєте її. Щож ви на це?

Обв. Біда: При конфронтації я так говорив як при слідстві в поліції, бо боявся нових побоїв, але я валізки не носив і не давав панні Ротівній.

Прокуратор Ліпш: Панно Ротівно, чи тепер не пізнаєте по голосі пана Біди, що то той самий пан, який дав вам валізу?

Свід. Ротівна: Ні, не пізнаю.

Прок. Ліпш: Пане Біда! Ви признались, що були на „Східних Торгах“. Скажіть, чого ви там крутились?

Обв. Біда: Я мав там стрінутись з одним промисловцем, якого прізвища не можу вияснити.

Прок. Ліпш: Виж зізнавали, що говорили з панною Ротівною і питали її про безплатні білети вступу?

Обв. Біда: Я говорив з панною Ротівною, бож мусів я чимсь оправдати свою візиту в її бюрі, де я шукав промисловця. Таж хіба на рандку з панною Ротівною я там не ходив.

Прокуратор: Очевидно! Канцелярія на рандки не надається.

Далі виязується довша дискусія в справі осіб, яких Біда мав бачити при підвечірку в бюрі, де була Ротівна і ще якась бльондинка.

Обвинувачений Біда твердить, що бачив якусь бльондинку, яка пила чай, але то не було в день вибуху.

Свідок Ізабеля Ценська.

Цей свідок, молода пристойна бльондинка, урядничка „Східних Торгів“ підчас вибуху була в бюрі протоколів. Вона думала, що то вдарив грім, побігла до кімнати, де була Штрайтівна і побачила її окривавлену, поранену, майже нагу, бо все її убрання було пошарпане вибухом бомби.

День перед вибухом бачила якогось бльондина, який крутився під її вікнами, мав пригноблений вираз лиця і це звернуло увагу свідка.

Предс. трибуналу: Пане Біда встаньте! Панно Ценська, чи цей пан крутився у вас під вікнами?

Свідок: Так, цей пан! Я пізнала його перед слідчим суддею по убранню.

Предс. трибуналу: Панно Ценська, прошу скинути капелюх, ми хочемо бачити, чи ви бльондинка.

Свідок (скидає капелюх.) Я бльондинка, пан Біда міг мене бачити при підвечірку, при слідстві пан Біда признався, що бачив бльондинку.

Предс. трибуналу: Ви сказали, що цей пан, який крутився у вас під вікнами був бльондин, а пан Біда рудавий, трохи шатин.

Свідок мовчить.

Так само щодо години, коли Ценська бачила бльондина на „Східних Торгах“ виявляються протиріччя і обв. Біда підкреслює, що свідок раз зізнає, що то було в год. 2, раз у 4, а раз в 6 години.

Оборонець д-р Ганкевич: Ви, панно Ценська, зізнавали при слідстві, що той підозрілий чоловік під вікнами звернув вашу увагу пригнобленим виразом лиця, а тепер говорите, що пізнали Біду по убранню. Ви говорили, що той чоловік був бльондин, високий ростом, а пан Біда не бльондин і не високий.

Свідок не вміє вияснити цих протирічностей.

Оборонець д-р Старосольський: У своїх зізнаннях ви твердите раз, що чоловік під вікнами мав ясне убрання, а раз, що темне. Якеж було вкінці це убрання?

Свідок плутається, а обв. Біда твердить, що на „Східних Торгах“ мав темне убрання, а свідок каже, що ясне.

Свід. Адам Свежавський.

Адам Свежавський, книговодчик „Східних Торгів“ зізнає, що перед вибухом бачив біля свого бюра рудавого молодого пана з паличкою і валізкою в руках.

Предсідник трибуналу (показує на обв. Біду) Чи то був цей пан?

Свідок: Дуже можливо, подібний: вищий від мене, рудавий.

Далі виязується гостра перепалка між предсідником трибуналу і обвинуваченим Бідою. Обв. Біда протестує проти перекручування його зізнань, але предсідник трибуналу успокоює його: „Сидіть, пане, тихо, не протестуйте, бо як я запротестую, то вам буде від того трохи гірше“.

Переслухано також свідків Софію Стецуру і Станиславу Шкельську родом з Київа, Стефанію Мерерівну і З. Цімермана, які не зізнали нічого нового.

Поліція говорить.

Після перерви зізнавали два постерункові львівської поліції, Юзеф Фльорек і Владислав Лопата. Після вибуху бомби, яку ніс Терещук, вони явились на місці випадку й арештували цьогож Терещука. Обидва свідки широко описують випадок із Терещуком, який вже відомий із преси та акту обвинувачення.

Зізнання директора „Східних Торгів“.

Директор „Східних Торгів“ **Збігнев Оржеховський** у своїх зізнаннях признався, що поліція знала наперед, що на „Східних Торгах“ буде замах УВО та остерігала його в цій справі кілька днів перед самим вибухом бомби. Поза тим зізнання цього свідка нічого нового в цю розправу не внесли.

„Молоко" ВІДЖИВЧА ЧОКОЛЯДА А. Пясецький С. А. Краків.
Замовлення приймає „Народна Торговля", Львів. 2218 1—14

Червеність шкіри

рук та лиця радикально усуває сніжнобілий **крем Леодор**, який надає шкірі матовий відтінок, такий характеристичний у гарних і елегантних пань. Специяльною прикметою цього крему є рівнож те, що рівночасно дуже добре надається як знаменитий підклад під пудер. Перфума **крему Леодор** нагадує пахощі свіжо зірваної китиці фіялок, рож, бозу та конвалій. Улюблені ці пахощі є получені разом у **кремі Леодор**. Можна дістати у перфумеріях та дрогеріях. 2159 2—?

Димісія мін. Юзефського.

Ген. Складковський його наслідником.

Дня 3. червня президент держави підписав декрет, яким приймає просьбу міністра внутр. справ Юзефського в справі його димісії. Рівночасно іменував ген. Складковського міністром внутр. справ.

Юзефський займе знову становище волинського воєводи.

Вибори у вересні?

У Варшаві кружляли чутки, що 22. червня появиться декрет про розвязання сойму. Вибори відбулися би в вересні.

Митр. Шептицький у мін. Юзефського.

Польські газети повідомляють, що дня 3. ц. м. мін. внутр. справ Юзефський приняв на довшій авдієнції митр. Шептицького. Конференція, як зазначують згадані часописи, є продовженням важних нарад із міністром внутр. справ, які йдуть від довшого часу, а після яких треба сподіватися важних держ. актів.

Після рев. замаху в Ужгороді.

Нат. повідомляє, що після невдалого замаху в Ужгороді на архидіякона Шабова арештували там крім атентатчика Татинеця ще 4 людей, м. ин. жінку місц. адвоката Новаковську, родом зі Львова. Вона нібито є гол. пружиною замаху. Татинець зізнав, що замах виконав із патріотизму, як прихильник незалежної України, а противник москвофільського режиму, якого репрезентантом був Шабов.

Злодії задушилися в копальні.

Два злодії з Рави Руської, 25-літн. Домбек і 18-літн. Мастикаш скрилися перед поліцією в старім шибі копальні вугля в Нивах (пов. Рава Руська). Оба вони вдушилися двоквасом угля. Тому, що злодії скрили там крадені річи більшої вартости, висадно на місце вогн. сторожу з протигазовим апаратом. Не устійнили нічого, бо один сторож міг бути в шибі не більше півтретя хвилі. Пов. команда поліції, щоби не допустити до дальших нещасливих випадків, поручила Мих. Мастикашеві з Нив, на якого ґрунті є шиб, засипати його землею.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 154

— **Ювилей С. Черкасенка.** Український Соціольогічний Інститут у Празі при участи місцевого Т-ва Письменників і Журналістів, Українського Громадського Видавничого Фонду, Празького Відділу Робітничого Союзу влаштовує 7. червня ц. р. в 4. год. в помешканні Народнього Сміховського Дому (Smichov, Zborovska tr. 29, Kuracky pokoj). Святочну Академію з нагоди 25-ліття літературної діяльности письменника Спиридона Черкасенка з таким порядком денним: 1) Відкриття і вступне слово. 2) Проф. д-р С. Русова — Черкасенко — як людина. 3) Проф. д-р Л. Білецький — Шляхи творчости С. Ф. Черкасенка. 4) Привіти.

— **На розбудову Нац. Музею вплатили:** по 200 зол. Т-во „Дністер" у Львові і „Беларускае Навуковае Товарыство" у Вильні; 100 зол. д-р І. Кміцикевич; по 20 зол. Іван Бачинський і Архимандрит Полікарп; 10 зол. А. Заяць; по 5 зол. д-р Г. Стецюк, парохія Красне Т., оо. А. Тимкевич, І. Яросевич, І. Сенишин, Ю. Шуплат А. Филевич і М. Могильняк; по 3 зол. оо. С. Шпіцер і В. Мандрусяк, Т. Назарчук; 2 зол. о. В. Кончило і 1 зол. С. Гаванський.

— **Продовження Загальних Зборів „Кооперативи Український Театр" у Львові** призначене на 5. червня в год. 5. попол. у салі „Бесіди". На черзі дня справи першорядної ваги, такі як придумання засобів для розвитку живого театру і проект будови театральної салі у Львові.

— **З львівських трагедій.** На закрутці від вікна повісився у Львові 64-літній мущина Йосиф Гартлеб, з розпуки, що не міг заробити на прожиток; він мав невдячну професію: був стрижієм собак. — 50-кількалітній домашній сторож Ігнатій Болібжух підрізав собі бритвою горло з розпуки, що мав невпинні конфлікти зі своїми дітьми.

— **Польський письменник помер у нужді.** У Кракові помер польський письменник Фр. Пік, що писав під псевдонімом Мірандоля. Він перекладав теж із чужих мов. Помер у скрайній нужді, а три дні перед смертю його викинули з хати. Смерть заскочила поета на барлозі в добрих людей. Магістрат хотів помогти поетові та признав йому запомогу на два дні перед смертю. Поет її вже не одержав. Родився Мірандоля в Коросні 1871 р.

— **Арабська історія.** У польській пресі находимо таку інформацію: До Радомя приїхали арабські купці на закуп зброї і щоби навязати ближчі торговельні зносини з Польщею. Після побуту в Лодзі, де оглянули текстильні фабрики, виїдуть до Гдині, де допильнують висилки купленої зброї. Для якого вжитку має бути ця зброя невідомо.

— **Ріжні вістки.** Від 1. червня всі турецькі уряди починають писати новою латинською азбукою. — У Льондоні зливаються два великі денники „Дейлі Кроніка" і „Дейлі Нюс"; від нині вони звуться „Дейлі Нюс енд Кроніка"; під цією новою фірмою вони зліквідують 1800 урядовців, а рахують на 1 міл. передплатників. — У Ню Йорку починає свою працю найбільший банк світа з капіталом 2.400 міл. дол. — На півдні Франції прийшло в деяких містах до гострого конфлікту між Т-вом охорони звірят, що виступає проти боротьби биків і між населенням, яке є за боротьбою. — У Шікаґо оживають бандитські напади. Останньої неділі виїхало з готелю „Маннінґ" велике авто, що мало кулимет і бандити, які сиділи в ньому вбили в ресторані три особи, а дві ранили.

Зі спортового життя.

День Українського Спортовця в Перемишлі.

Дня 29. травня ц. р. відбувся заходом У. С. К. „Беркут" у Перемишлі День Українського Спортовця. У програму входила легка атлетика, відбиванка і кошиківка. Легкоатлетичні змагання стояли на досить високому рівні, коли взяти під увагу початок сезону. Розчарувала тільки публика, бо на змаганнях було яких 100 осіб.

Легка атлетика: **I. Біг 60 м.:** 1) Мартинович 7.6 сек., 2) Грабець, 3) Качор. **II. Біг 100 м.:** 1) Грабець 12.3 сек., 2) Козак, 3) Мартинович. **III. Біг 800 м.:** 1) Гірний 2:18.8, 2) Комаровський, 3) Грабець. **IV. Скок у довжінь:** 1) Грабець 5.57 м., 2) Козак 5.47, 3) Малиновський. **V. Скок у гору:** 1) Дмитришин 1.53 м., 2) Опока 1.48, 3) Малиновський 1.43 м. **VI. Стусан кулею:** 1) Козак 10.79 м., 2) Романець 10.72., 3) Копистянський 10.05. **VII. Мет диском:** 1) Козак 33.34 м., 2) Романець 28.38 м., 3) Копистянський 27.78 м. **VIII. Мет ратищем:** 1) Козак 43.70 м., 2) Копистянський 37.32 м., 3) Ковальський 36.81 м.

Змагання у відбиванці: Беркут—Сокіл закінчилися 30:22 в користь Беркута.

Змагання в кошиківці: Беркут—Сокіл 32:12 в користь Беркута.

Перегони лодок

Дня 9. червня ц. р. влаштовує У. С. К. „Беркут" у Перемишлі перегони лодок на Сяні. Віддаль 15. км. Перегони будуть відбуватися 7 і пів км. проти бігу ріки і 7 і пів км. з бігом ріки. Обсада лодки — 2 особи. Участь візьмуть „Луг" і „Сокіл" з Перемишля.

Ярослав. ОГНІСКО—СЯН 5:1.

Сян був рівнорядним противником Огніска, але програв через брамкаря. Управа Сяну не повинна робити експериментів підчас мистецтв, вставляючи нових грачів. Суддя п. Станьчик.

Стрий. ПРОЛОМ—СТРИЯНКА 0:4 (0:2).

Мист. Б-кл. (29. V.) Грачі Пролому, змучені дорогою, грали нижче своєї звичайної форми. Воротар не мав свого дня. Суддя п. Серафіні.

Станиславів. ПРОЛОМ—ГАКОАГ 3:1 (1:0).

Мист. Б-кляси. (1. VI.). Склад: Струтинський, Росяк, Павловський; Гусак, Бриндзей, Гаврилів; Ліськевич І., Демянчук, Маруняк, Кернякевич, Моклович. Перша виграна Пролому в мистецтві, і то виграна над найсильнішою Б-кльясовою дружиною, до того вповні заслужена. Ціла одинацятка грала дуже амбітно і з посвятою. Перші хвилини гри приносять обопільні атаки, при чому Гакоаг частіше напирає. Грачі Пролому працюють з усеї сили і така гра вдержується до 40 мін., коли то Струтинський боронить карного. 45 мін. приносить карний до Гакоагу. Моклович плясує мяч гострим стрілом в ріг. Другу половину починає Гакоаг, змагаючи до вирівнання. Вдається йому це в 19 мін. Та Пролом не опадає на силах, а дальше атакує. Гакоаг також змагає до побіди. Настають хвилі непевности й напруження. Мяч вандрує від одних воріт до других. Та більше щастя має Пролом. Моклович здобуває 2 воріт, встановлюючи вислід. Гакоаг, заохочуваний своїми симпатиками, напирає на ворота Пролому. Але без успіху: всі атаки кінчилися на лінії оборони. При стані 3:1 кінчить суддя п. Брах змагання. Видців коло 800. Л.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа, 4. червня, год. 8·00 веч. Кінець мандрівки (вист. Й. Венгжина).

Малий Міський Театр:
Середа, 4. червня, год. 8·00 вечором Пан Топаз.

Цирк Станевських (площа Бема):
Середа 4. червня, год. 4. попол. і год. 8 веч. дві атракційні вистави.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Нічна варта" (з Біді Дов, на осн. повісти Клюд Фарера). Вийки з оп. „Жидівка".
КАСІНО: Анастазія. Озеро кохання.
КОЛЬОСЕЙ: Парада жовнірків. Комедія.
КОПЕРНИК: Пат і Патахон у ком. „Зачарований князь" і „Несподіванка".
ЛЕВ: Пригода одної ночі.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Біла княжна" (Поля Неґрі). Осмії Варшави.
ОАЗА: Людина з юрби.
ГАЛ ІС: Звукова фільма: „Отруйник" (із Конрадом Файтом) Приїзд Мозжухина у Варшаву.
ПАН: Козаки.
ПАСАЖ: Таємна ватага. Однодневний князь.
ПРОМІНЬ: Любовний шепіт ночі.
СТИЛЕВЕ: „Кровава буква" і Кодія Мур.
ФАТАМОРГАНА: Чорне доміно (Гарі Лідке).
ХИМЕРА: Жертвенна віч.
УТІХА: В киґтях жовтих чортів. Ріф нарешті сам!

Програма радіо.

Четвер 5. VI. 1930.

ЛЬВІВ (385,1) 17·45 Концерт з Варшави. 19·10 Всячина. 20·30 Концерт з Вар

„Сміх Землі"
Цікаве оповідання Володимира Островського можна дістати в Адміністрації „Діла" Львів Ринок 10 або в Українських Книгарнях. Ціна одного примірника без пересилки — — 1·50 зол., з порученою пересилкою 2·10 зол — —

ДАРОМ

грубо посріблювана ложка

для покупців цієї вівсянки, яка скоро вариться.

Нічого лекшого, як скористати з цієї премії — вистарчить збирати купони, які є в кожній пачці Quaker.

А яка ощадність ґазу, праці і часу! З до 5 хвилин варення — і смачна, поживна страва є вже готова. Лікарі від літ поручають Quaker, бо має він поживні складники, потрібні кожному до здоровля. Можна дістати у всіх споживчих крамницях. Прошу уважати на купони, які є в кожній пачці Quaker.

Щоденне вживання Quaker є запорукою ощадности і здоровля

Quaker

Вівсянки

НА ЛІТО і на ВИЇЗД!

вже надійшли найновіші моделі **МУЖЕСЬКОЇ І ЖІНОЧОЇ** конфекцій з першорядних матеріялів у великім виборі по приступних цінах і на догідні умови. — Тому памятайте і повтарейте ті 3 слова:

ШАПІРА, Личаківська 1.

ПОЗІР! **Спеціяльний магазин жіночої конфекції. ЛЬВІВ,** ЛИЧАКІВСЬКА 19. Тел. 74—52.

Ширіть наш часопис!

швін. 23·00 Музика з Варшави. **Познань** (337,8) 17·45 Концерт солістів. **Вильно** (368,1) 20·15 Симфон. концерт. **Лодзь** (233,8) 17·45 Концерт. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·20 Скрипка. **Ляйпціґ** (259) 19·30 Військ. орхестра. **Кенігсберг** (276) 20·00 Орхестра. **Копенгаген** (281) 21·20 Фінські пісні. **Бреслян** (325) 21·30 Вечір пісні. **Штутгарт** (360) 16·00 Концерт. **Франкфурт** (390) 19·30 Оперетка. **Букарешт** (394) 16·00 і 17·30 Легка музика. **Берлін** (418) 19·20 Хор. 19·55 Орхестра. **Рим** (441) 21·02 „Манон". **Прага** (487) 17·30 Концерт. **Мілано** (501) 20·30 „Джіоконда". **Відень** (516,3) 15·30 Концерт. 20·00 Квінтет. **Будапешт** (550) 12·05 і 21·10 Циганська муз. **Ленінград** (1000) 17·30 Концерт молод. муз. **Харків** (1304) 20·00 Концерт. **Париж** (1725) 21·45 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 2132

Бурштин:

Середа 4. VI. — „Пташник з Тиролю".

Театр у побільшеному складі (26 осіб) і добірною орхестрою (7 осіб) приготовляється до цілковитої зміни репертуару, пронішо подрібно оголоситься своєчасно.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Богородчани:

4. VI. „Тітка Кароля".

Солотвина:

5. VI. „Шлях до пекла".
6. VI. „Базар".
7. VI. „Тітка Кароля".

Надвірна:

8. VI. „Шлях до пекла".

До Т—ру заанґажована орхестра бандуристів з 6 осіб.

Готовиться до постановки: „Цариця Мадагаскару", „Король бавиться" і „Бідні овечки".

Кооператива Український Театр у Львові. Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:

Тернопіль саля „Міщан. Братства":

4. VI. „Раз та добре" (Ревя) Л. Лепкого-Шкрумеляка-Чіпки.
5. VI. „Мина Мазайло" ком. на 4 дії — М. Куліша.
6. VI. „Медді" оперета на 3 дії — Штольца.
7. VI. „Несподіванка". Правдива подія на 4 дії — К. Ростворовського.
8. VI. „Пірвання Сабінок" ком. на 4 дії — Шентанів.
9. VI. „Баядера" оперета на 3 дії — Кальмана.

Загальні Збори Т-ва Катихитів відбудуться в четвер 19. ц. м. в домівці Т-ва Марійського вул. Сикстуська 39а у Львові в год. 9 рано. Попередить заупокійна Служба Божа в церкві св. Духа. — Виділ. 2219

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НА ПРОДАЖ негайно 7 сильних, деревляних скринь. Відомість в Адміністрації „Діла".

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Увяжевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 1856 21-?

ПОКІЙ і кухня за місячним чиншом до винайму. Знесіння, вул. Рідна ч. 21, коло костела. 2221 1—2

НА ПЕРЕДМІСТЮ ЛЬВОВА, в Брюховичах, відомій кліматичній місцевости новий дім 3 покої кухня вільні, три четверті морга парцелі. Ціна тисяч триста долярів. Ігнат, Львів Куркова 24. 2220 1—2

НА ЧАС ШКІЛЬНИХ ФЕРІЙ приймаю гості на мешкання з цілим удержанням за невеликою оплатою. Околиця гірська, місце спокійне, затишне, сад, на кінці саду гірський потік. Ріка Свіча 1 км. До ліса смерекового 100 кроків. У хаті радіо до безплатного ужитку і кіно двічі в тиждень по 25 сот. вступ. Харчу здорового доволі. Роман Магетич, учитель у Нягрині, почта Велдіж, повіт Долина. 2215

ІЛЬКО ЯНКОВСЬКИЙ, уроджений у Добрівлянах, пов. Стрий 1902 р. уневажнює вкрадену військову книжечку виставлену через П. К. У. Стрий. 2209 2-3

КОРОНКИ до біля, модні та церковні, найдешевше „Wenecja" Боімів 19. 2046 20—30

ВЕЛИКИЙ ВИБІР вкладок до взуття, рівнож вкладок ортопедних. Адольф Гольдберг, Сикстуська 10. 1934 10-?

Д-р ПРАВ з 2-місячною адвокатською практикою просить ВП. П. Меценасів о посаду конціпієнта на провінції. Ласкаві зголошення до Адмін. „Діла" під „Доктор прав, негайно". 2214 1—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриляпти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 1857 68

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 **Пересвітлення Рентгеном.**

Позір! Бережанщина!

Дня 9. червня 1930 себто в другий день Зелених Свят відправиться на могилі на горі „Лисоня" біля Потутор в 1-ій годині в полудне торжественна панахида за поляглих героїв у визвольній боротьбі. Просимо довколичних Всч. ОО. явитись численно враз з вірними. — **Тов. Оборони Воєнних Могил у Бережанах.** 2222 1—2

Подяка.

Отсим складаю Вп. Д-ру Костеві Воєвідці, лікареві-операторові, найсердечнішу подяку за успішне переведення тяжкої операції, незвичайно дбайливу опіку і скоре вилічення мене з тяжкої недуги. 2216 Іванна Баранецька.

9 зол. **Шлюбні обручки** 9 зол.

з 14-карат. золота від 9 зол. лиш у

Б. ҐРИНБЕРҐА Львів, Сикстуська 4

2072 3—5

Характеристична пачка виразно каже: „Це є LUX'.

ЗАВСІДИ купувати Lux тільки в замкнених пачках, на яких є виразний напис Lux. Відчиняючи власноручно таку пачку, можна мати повну запоруку, що маємо автентичний Lux, який продаємо виключно в тій формі на цілім світі. Саме така пачка забезпечує всіх перед наслідуванням.

Купуйте малі, купуйте великі кількости Lux'у, але завсіди і всюди тільки в пачках.

До праня вовни — починаючи від делікатних кафтаничків малих дітей, а кінчаючи на грубих копах, славним і певним середником є Lux, який позатим не корчить вовни. Дальше: найтонші і найлекші сукні, всілякого рода біля, бавовну, шовк і штучний шовк, а також вельвети до прання — до всього уживається Lux, що здійснює ідеал праня, одначе треба завсіди точно придержуватися приписів, що є на кожнім пуделку. Lux є надзвичайно видайний і легко дозується, бо можна взяти щипту до виправання коронкового ковнірика, як також відповідну кількість до більшого праня.

LUX *певний середник до прання.*

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Sunlajt" Акційної Спілки, Почтова Скринка 479, Головна Почта Варшава. Прошу о безплатне присланнє мені прібного пакету Lux'у, який вистарчає на одно праня.

Імя і назвисько ....

Адреса ....

Lx 13c—026 P (Виразно писати.) 225

Семинарія С. С. Василіянок у Станиславові розписує отсим

Конкурс

на посаду директора цієї школи на рік 1930/31. Подання Вп. Кандидатів враз з кваліфікаційними прилогами, проситься слати до дня 15. червня ц. р. на адресу: **Ігуменат С. С. Василіянок у Станиславові, Петра Скарги.** 2210 2-2

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 2197 4—6

Врешті і Львів

матиме казково дешеве біля. Відома з дешевости краківська фабрика біля „**P A W**" відкриває вже у пятницю 6. червня філію продажі при **вул. Сикстуській ч. 1.** Користайте з небувалої оказії, бо купуючи просто у фабриці заощаджуєте **50 процент.** 2213

Подяка.

Отсим складаю щиро-сердечну подяку Всч. о. о. парохам греко-кат. і римо-кат. за провід у похоронах Мого Батька бл. п. Теодора Прихідка, який відбувся дня 26. травня 1930 у Радехові. Зокрема щиро дякую Всч. о. послові Д-ру В. Пеліхові за зворушливі прощальні слова над гробом Покійника. Рівнож складаю щиро-сердечну подяку усім тим, які своєю присутністю причинились до звеличення того сумного обряду та відпровадили Його на місце вічного супочинку. — Син. 2217

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло"

В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.